

Till Ålands lagting

Ersättningar för olägenheter vid elavbrott

Huvudsakligt innehåll

I denna lagmotion föreslås att elabbonenterna skall erhålla s.k. standardersättning vid avbrott i eldistributionen. Ersättningen skall betalas av landskapet, varvid även PAF-medel skall kunna användas.

Motivering

Allmän motivering

Enligt 100 § rikets elmarknadslag (FFS 588/2013) har en elabonment principiell rätt till s.k. standardersättning för de olägenheter abonnenten åsamkats vid elavbrott, om avbrottet varat minst 12 timmar. Ersättningens storlek är beroende av hur länge avbrottet varat. När landskapslagen (2015:102) om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden stiftades uteslöts, på landskapsregeringens förslag, möjligheten för de åländska abonnenterna att erhålla motsvarande ersättning. I lagförslaget (LF 17/2014-2015) anges inte något skäl varför de åländska abonnenterna borde sakna rätt till standardersättning. En orsak till uteslutningen kan vara att man bedömde att ersättningsskyldigheten vid omfattande strömbavbrott skulle kunna bli oskälig för de åländska eldistributionsföretagen, eftersom dessa omsättningsmässigt är så mycket mindre än de företag som verkar i riket. Om detta är förklaringen, så visar den nyligen inträffade förödande stormen att man gjort en riktig bedömning.

Å andra sidan är det samtidigt otillfredsställande att åländska elabbonenter förvägras ersättning för olägenheter för vilka elabbonenter i riket kan erhålla ersättning av eldistributionsföretagen och för vilka de stormdrabbade elabbonenterna i Roslagen erhåller ersättning av statliga Vattenfall. Detta dilemma kan man enligt vår mening lösa på det sättet att landskapet ersätter de drabbade abonnenterna ur landskapsmedel. Eftersom fråga är om många mottagare och totalt sett ett stort belopp, som dock sannolikt är av engångskaraktär, åtminstone vad gäller beloppets storlek, är det vår bedömning att fråga är om ett sådant allmänt ändamål för vilket PAF-medel kan användas.

Vi föreslår att de nya reglerna skall tillämpas från den 1 januari 2019, vilket innebär att de många åländska elabbonenter som fått klara sig utan elektricitet till följd av stormen, och av vilka många fortfarande är utan el, åtminstone i viss mån kommer att kompenseras för de många olägenheter som drabbat dem.

Detaljmotivering

1. Landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden

5 a §. *Standardersättning*. Förslaget innebär att bestämmelserna gällande standardersättningens omfattning i rikets elmarknadslag i huvudsak blir tillämpliga även på Åland. Dock föreslås sju ersättningskategorier i stället för de sex kategorier som rikets elmarknadslag upptar. De åländska elabonnenter som drabbats av synnerligen långa avbrott skulle därmed erhålla något högre ersättning än vad som är möjligt att få i riket.

Rent praktiskt skulle betalningen av ersättningen administreras av eldistributionsföretagen, i dagens situation i praktiken av Ålands elandelslag. Detta är motiverat av den anledningen att fråga är om elandelslagets kunder, vilket innebär att företaget vet vilka personer som drabbats och hur man kan nå dem. Ersättningen skulle därför i förskott betalas av elandelslaget, som därefter mot redovisning skulle erhålla gottgörelse för betalda belopp av landskapet. Vid behov skulle även förskottsbetalning till elandelslaget av gottgörelsen kunna komma i fråga. För att förskottsbetalningen skall bli så nära det korrekta gottgörelsebeloppet som möjligt föreslås att det görs en uppskattning av medelsåtgången för de kommande tre månaderna; den summa som erhålles betalas sedan i förskott.

Administrationn av utbetalningarna kommer att innebära ett betydande merarbete och därmed merkostnader för Ålands elandelslag. Av det skälet är det rimligt att elandelslaget kompenseras av landskapet för dessa kostnader. Att lagstifta om denna kompensation bedöms dock inte vara nödvändigt. Parterna kan sannolikt komma fram till en överenskommelse om ett rimligt belopp i kompensation, vilket därefter budgeteras på vanligt sätt.

En elabonment har enligt 98 § rikets elmarknadslag principiell rätt till prisavdrag vid elavbrott. Denna regel gäller även på Åland. För att undvika överkompensation föreslås att den som erhållit standardersättning inte skall ha rätt till prisavdrag för samma elavbrott.

2. Landskapslagen om ändring av 3 § 1 mom. landskapslagen om lotterier

3 §. Som framgår av allmänna motiveringen kan standardersättning enligt den föreslagna nya paragrafen i blankettlagen om elmarknaden betraktas som ett sådant allmänt ändamål som kan stödjas med PAF-medel. För tydlighetens skull föreslås ändå att en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i landskapslagen om lotterier.

Med hänvisning till det ovanstående föreslår vi

att lagtinget antar följande lagförslag:

LANDSKAPSLAG om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden

I enlighet med lagtingets beslut **fogas** till landskapslagen (2015:102) om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden en ny 5 a §, som följer:

5a §

Standardersättning

En slutförbrukare erhåller vid ett fortgående avbrott i eldistributionen eller elleveransen utan särskild begäran en standardersättning enligt vad nedan anges.

Av slutförbrukarens årliga avgift för överföringstjänsten utgör standardersättningen

- 1) 10 procent om avbrottet varat minst 12 timmar men mindre än 24 timmar,
- 2) 25 procent om avbrottet varat minst 24 timmar men mindre än 72 timmar,
- 3) 50 procent om avbrottet varat minst 72 timmar men mindre än 120 timmar,
- 4) 100 procent om avbrottet varat minst 120 timmar men mindre än 192 timmar,
- 5) 150 procent om avbrottet varat minst 192 timmar men mindre än 288 timmar,
- 6) 200 procent om avbrottet varat minst 288 timmar men mindre än 384 timmar,
- 7) 250 procent om avbrottet varat minst 384 timmar.

Om samma avbrott i eldistributionen eller elleveransen omfattar delar av två kalenderår, bestäms maximibeloppet för respektive kalenderår utgående från den andel av tiden för avbrottet som inföll under kalenderåret. Rätt till prisavdrag enligt 98 § rikets elmarknadslag föreligger inte om slutförbrukaren erhållit standardersättning.

Standardersättningen betalas av distributionsnätsinnehavaren till slutförbrukaren. Distributionsnätsinnehavaren har rätt att mot redovisning av utbetalda ersättningar erhålla gottgörelse kalendermånadsvis av landskapsregeringen, motsvarande det belopp som betalats i standardersättningar under föregående kalendermånad. På begäran betalas förskott på gottgörelse till ett belopp som motsvarar de uppskattade kostnaderna för standardersättningar under de kommande tre månaderna.

Denna lag tillämpas från den 1 januari 2019.

LANDSKAPSLAG**om ändring av 3 § 1 mom. landskapslagen om lotterier**

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 3 § 1 mom. landskapslagen (1966:10) om lotterier, i den lydelse lagrummet har i landskapslagen (1993:52), som följer:

3 §

Tillstånd att hålla penningautomater och andra i 1 § 3 mom. avsedda spelanordningar mot betalning, att bedriva kasinoverksamhet samt att ordna vadhållning får beviljas offentligrättslig förening som bildats genom landskapsförordning för att bedriva sådan verksamhet. De medel som inflyter genom föreningens verksamhet skall upptas i landskapets budget och användas för att främja och stöda allmännyttigt och annat allmänt ändamål samt för att främja projekt som kan antas gynna föreningens verksamhet och ändamål. Medlen får även användas för att betala sådan gottgörelse som avses i 5 a § 4 mom. landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden.

Denna lag tillämpas från den 1 januari 2019.

Mariehamn den 14 januari 2019

Bert Häggblom

Lars Häggblom